

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Ekspedisjonskontoret
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
200602346

Vår ref
a 200602395
del 2

Dato
28 .09.2006

Svar på skriftlig spørsmål nr. 1215 fra representanten Torbjørn Hansen

Hovedavtalen for jordbruket mellom Staten, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag av 1992 er rammeverket for de årlige jordbruksforhandlingene. Hovedavtalen innebærer bl.a. at jordbruksorganisasjonene er ansvarlige for at jordbrukets økonomiske virksomheter, samvirkene, gjennomfører tiltak etter de inngåtte jordbruksavtalene.

På melkesektoren er Tine BA gitt et særlig ansvar for å balansere etterspørselen av melk på det norske markedet. Gjennom sin rolle som markedsregulator har Tine BA ulike rettigheter og plikter. Ved bruk av innkrevd omsetningsavgift fra melkeprodusentene blir Tine kompensert for tiltak som iverksettes i overskuddssituasjoner. Til gjengjeld har selskapet bl.a. mottakspunkt fra produsentene og forsyningsplikt til andre meierier.

Som et ledd i å legge til rette for økt konkurranse i meierisektoren ble det med virkning fra og med 2004 foretatt en utvidelse av Tines forsyningsplikt på melk. Någjeldende bestemmelser innebærer i hovedtrekk at Tines forsyningsplikt skal sikre alle meieriselskaper som deltar i prisutjevningsordningen for melk tilgang på råvarer til like vilkår. De av Tines konkurrenter som ikke har egne melkeleverandører er i praksis avhengig av til å dekke sitt råvarebehov ved kjøp av melk fra markedsregulator.

Tines forsyningsplikt er todelt, dvs. en skiller mellom forsyningsplikten til ikke-flytende og flytende melkeprodukter.

Ikke-flytende melkeprodukter

Til produksjon av ikke-flytende melkeprodukter har Tine en forsyningsplikt til uavhengige meieriselskaper på en slik måte at disse stilles på lik linje med markedsregulators egne produksjonsmeierier. Dette innebærer at aktører i dette markedssegmentet, f.eks. Synnøve Finden og Normilk, som hovedregel skal få den mengde melk de har behov for fra markedsregulator, forutsatt at det er nok tilgjengelig melk til den aktuelle anvendelse jf. fordeling ut fra prisutjevningsordningens prioriteringsregler. Prisutjevningsordningens prioriteringsregler innebærer prioritet etter økonomisk verdi. Dette gjelder både for produksjon av ikke-flytende og flytende melkeprodukter. I korte trekk innebærer disse at for eksempel konsummelkproduksjon skal prioriteres fremfor produksjon av f.eks. tørrmelk.

Begrunnelsen for den "uavkortede" forsyningsplikten til ikke-flytende melkeprodukter er blant annet at dette markedssegmentet kan karakteriseres som relativt stabilt og forutsigbart.

Flytende melkeprodukter

Til produksjon av flytende melkeprodukter har Tine en forsyningsplikt til uavhengige meieriselskaper på en slik måte at disse stilles på lik linje med markedsregulators egne produksjonsmeierier, men årlig oppad begrenset til et kvantum på 15 mill. liter melk pr. anlegg. Det stilles ikke som noe krav til forsyningen at mottakende anlegg har leveranser fra egne leverandører.

For forsyninger utover 15 mill. liter melk pr. anlegg pr. år, stilles det for dette kvantumet krav om leveranser fra egne leverandører. Forsyningsplikten for dette kvantum settes til enhver tid til det dobbelte av det kvantum melk som på månedsbasis veies inn fra egne leverandører. Dette innebærer at uavhengige meieriselskaper som produserer flytende melkeprodukter, f.eks. Q-meieriene, i teorien kan få ubegrenset tilgang på råvaren melk, såfremt de skaffer seg en tilstrekkelig andel egne leverandører. Q-meieriene benytter seg imidlertid ikke av Tines forsyningsplikt siden de baserer sin produksjon av meieriprodukter på melk fra egne leverandører.

Endringene som ble foretatt i markedsordningen for melk med virkning f.o.m. 2004 hadde som hensikt å legge til rette for økt konkurranse i meierisektoren. Endringene ble innført etter omfattende dialog og høringer med alle berørte parter. Jeg mener gjeldende forsyningspliktsbestemmelser legger til rette for økt konkurranse, samtidig som det så langt ikke har skapt stor uforutsigbarhet for Tine. Markedet for meieriprodukter er imidlertid i stadig utvikling og konkurransen fra importerte meierivarer øker. Jeg har ingen konkrete planer om å foreta endringer i forsyningspliktsbestemmelsene, men vil følge utviklingen i meierimarkedet nøye fremover.

Med hilsen

Terje Riis-Johansen